

akadhatni. Sokszor andalgék sz. Andreán, a' tenger partján. Ha nyugodt a' természet a' nap leáldozásakor, valóban szívememelő e' tünemény, és magasztas érzelmeket gerjeszt a' szemlélőben. — A' trieszti levegő részint gyakran történő rögtönös változása, részint a' sok sós elem miatt, kártékony befolyású az egészségre. E' tekintethen sokat használnak az ott ősz- 's télkor uralkodó szelek. Legviharosb a' „Bora“ nevű szél, melyről valóban mondhatni, hogy dúl és fúl. — 1838. dec. 13-rul 14-ikre hajló éjfélkor elindultam Triesztből „corriera“ nevezetű kocsival. Négyen valánk benne; órányi távolságban a' dühösködő szél felfordítá kocsinkat; egyik oldalablak földre terült, az állaelleni pedig a' csillogokat nézte; 's ezen kelle kimásznunk. Midőn kiugram, tüstént elragadt a' szél 20 lépésre a' kocsitul, 's vissza akarván menni, földre terített; kétszer keltem-fel, 's annyiszor letaszított. Megragadtam ekkor egyikét az országutakon állni szokott oldalkövek közül, 's térdemmel kezemmel hozzá szorítván magamat, 10 perczig valék illy helyzetben. Ekkor a' lovakkal Triesztbe visszatérő kocsishoz kapaszkodtam; 's haza gyalogoltam. Reggel más kocsiba fogtunk, 's 6 embert vittünk magunkkal, kik a' kocsit tartották, hogy a' még mindig dühöngő vihar új galyibát ne okozzon. Utazó társaim közül Israel fija honn ágyában maradt; a' véresen megsebesült némbert neki indult a' szélnek, megpillantván a' 6 védő legényt; negyedik társunkra, a' katonára egy kis kunyhóban akadtunk, hol egész éjjel nyomorgott.

Nehány szót még Görczről; hova oct. elején Triesztből kirándultam. A' város csinos 's igen egészséges léggel bir. Felmentem sz. Ferencz szerzeteseinek kolostorukba, mely hegyen fekszik. Itt meglepő volt a' kilátás; alattam messze terjedt az erdőség. Bemenvén a' templomba, megálltam egy egyszerű sirkő előtt, 's elolvastván a' rövid fölírást, komoly gondolatokba merültem. Lelkem elébe tódult az emberi élet szomorú játéka, a' nap alatti lételnek mulandósága; a' végzés tántoríthatlan rendelete, mely a' trónokon ülőket is szilárd kezével ragadja-meg, édes hazájokbul messze üzi, 's idegen földön a' sir éjébe ejti. Illy eszméleteket gerjeszte bennem az említett sirkő. Ez tízedik Károly, volt francia királynak sirköve.

ELETTÖRTÉNET.

Asszonyi remek írók csarnoka.

(Sz— K—tul.)

Az előidőből. *Sapho.*

Scarron, első francia író a' humoristica nemében, midőn egybekelés-kor a' törvénytörő kérdezné: „mit möringolna szép d' Aubigné jegyese-

nek? — felelő: „a' halhatlanságot! — Valóban örök időkre emlegeti az utókor a' költők és írók neveit, midőn mellettük királyok 's uralkodók nevei sírköveikkel együtt enyészembe dőlnek. Már 610 esztendővel kr. szül. előtt élt a' híres és bájos költőné Sapho, 's maiglan fennmaradt emlékezete: de még a' versnek egy neve is tőle veszi nevezetét. — Született a' feljebb nevezett esztendőben Lesbosz szigetén, Mytilene nevű városban, 's leginkább halhatlanná tévé magát a' lyricai költészet által. Költeményeiben főleg kitűnik azonszerelmi hév, melyet annyira érzett: azért a' régibb kor költőivel összehasonlítva, költeményei sokkal nagyobb gyengédséggel, és írói bájjal bírnak, mint amazokéi; verseinek szép görbülete és csinosága miatt tizedik Múzsának neveztették. Ovid leírása szerint Sapho alacson termetű, nem annyira szép, mint kellemes, barna hajú, 's nagyon élénk tüzes szemű volt.

Több darabjából, melyeket e' lelkes költőné írt, csak kettő szabadult meg az enyészettől, és e' kettőnek költői értéke csak annál inkább fájlatatja velünk a' többinek vesztését. — Az első egy a' szerelem-isten-asszonyhoz intézett himnus; a' másik egy a' hévszerelmek kínjait mesterileg rajzoló óda. Szerette ő a' társalkodást, mulattató társaságot; és ebből férfiakat, bár idegeneket is, nem zárt-ki; mi a' szerelemföltő lesbói asszonyoknak alkalmul szolgált, őt asszonyi erkölcsénél fogva rossz hirbe hozni, ámbar ellenkezőt bizonyít Charaxus testvére iránt mutatott szigorú és kérlelhetlen viselete, midőn ez ollyas szerelmi szövetségbe lépett bizonyos, akkoron igen elhíresztelt, Rhodope csapodárral. Ellenkezőt bizonyít a' Mytilenieknak iránta mutatott tisztelete, kik halála után mellképét még pénzeikre is verették; 's így itt is csak pusztá rágalom volt az, mi e' tiszteletre méltó költőné nagy hírét szennyesíteni erőködék. Annál kevésbbé vádoltathatik Phaon iránti szerelme miatt; mert ez vágyainak csak egyedüli tárgya volt. 'S minthogy olly érzékeny vala a' szép iránt, nem menthető-e ezen vonzalma egy olly férfú iránt, körül a' mythus regéli, hogy magától Venustól, egy alabastrom edénykével ajándékoztattott-meg, mellyben foglalt nagy becsű kenőcsével midőn magát megkené, rögtön az akkori élők közt legszebbé változott. De a' szerencsétlen nem tudott viszon szerelmeit gerjeszteni abban, kit olly hévvel szeretett; hiájában írta Venushoz a' fennemlített művészi himnust, mellyben olly hathatósan esedezék az isten asszony-segedelméért a' viszon-ézés támasztására; hiájában ostromlá szép költeményeivel szerelme tárgyát. Ez iránta részvéttlen maradt. Illy kevés méltánylás megtöré epedő szívét, 's kínjai végkioltását a' tenger habjai közt keresvén, a' leucadi elősziklákra nedves sirbra rohant.

2.

Az utó-korbul. *Sevigné Maria* asszonyság,
született Rabutin marquisnő.

E' nagy tekintetű asszonyságnak levelei egyedüliek maguk nemében, és a' régibb Balzac 's Voiture leveleit, melyeket a' tudományos világ akkoriban nagy figyelemre méltatott, sokban felülhaladják. Abbé Desfontaines azokról vallá: hogy olly valami eredeti sajátjok van, mellyhez még addig a' franczia literatúrában hasonló nem jelent-meg. Ezekben fellelhetők ama finom és szép vonások, melyeket csak egy élénk és tiszta képzelő tehetség teremthet, melly mindent bájos fénybe burkolni képes; annyi természetes szép, melly

csak a' valóval párosul. — Milly mesterséges azokban az egyszerűség, és még is milly szerencsés mesterkéltlenség; milly könnyűsége a' tollnak; milly egybevágó és szép árnyéklátú szövése az eszmék fonalainak! szinte kényszerítve van az olvasó az íróné érzeteiben részesülni; szomorkodni, hol szomorkodik; örülni, hol örül; dicsérni, hol dicsér; korholni, hol ő korhol; nevetségesnek találni azt, mit ő olly finom csipősséggel gunyol; szóval ő a' szívgyengédségét az ész igazságával méltóképp' párosítá irataiban, 's róla lehetne azt voltaképp' mondani, mit ő egy korabeli íróról mondott: „Il n' y eut jamais de tête si bien organisée!“

Ha felvesszük, hogy ez asszonyság korán sem gyanítván leveleinek közzétételét, 's kinyomatását, csak első érzelemmel bocsájtá tollából gondolatait, vélhetnők, hogy a' stylusnak simasági hiánya azoknak árthatna: de éppen e' könnyűség, e' kis írói hanyagság az, melly úgy tetszik, melly olly igen elragad. — Különös, hogy midőn Sevigné asszonyság nem maga írta, hanem előmondva mással íratá leveleit, azok vesztve minden élénkséget és írói bájt, nagyon közészerükké és érdektelenekké váltak — Társalkodása szintén olly élénkséggel bírt, mint levelei; vig szeszélyű indulatja ollykor messze is ragadá; de természetes finom tapintata soha őt az illendőség korlátain túl nem bocsájtá; azonban legalább egy alkalmas szó, melly jelenlétében ejtetett-ki, nem esett parlagra; mert ő azt rögtön felfogni, és mulattatóképp' használni el nem mulasztá — Sevigné asszonyság nem volt ugyan tökéletes szépség, de olly vonzó arcvonásokkal, és azon számtalan kisebb nemű bájokkal bírt, mellyek első pillanatra megkedveltetik nyájas birtokosnéjokat. Szemei ragyogók, homloka magas, szája keskenyen elvonuló, haja szőke 's tömött bőre finom 's hófehér; szava tiszta 's csengő, füle érzékeny; ítéllete átható volt, senki sem tudá nagyobb biztossággal megítélni becsét a' napi renden volt vau-devillenek, mint ő.

Élete egyszerűen folyt-le, és több keserőséget, mint örömeket nyujta neki. — Tizennyolczadik évében Sevigné Henrik marquishez nőül adatván, ervel csak hét esztendőig éldeheté a' házasság örömeit; mert szerencsétlen férje bizonyos Chevalier d' Albrettül párviadalban megölettetvén, őt özvegyen egy fiú (Charles Sevigné) és egy leány (Françoise Marguerite Sevigné) gyermekkel hagyá hátra. Ez utóbbit Grignan marquishez egy előkelő udvari kegyenzhez adá férjhez, azzal kecségtetvén magát, hogy így az udvar 's egyzersmind leánya közellétében tölthetné napjait; de reménységében csalódott: mert egy királyi rendelet által veje a' provençei tartományokban kormányzóul neveztetvén-ki, szeretett magzatjátul elszakasztatott; 's éppen ez elszakasztásnak köszönheti a' litteratura remek leveleit, mellyek telvék átható gondolatokkal, 's áthatvák az anyai szeretettül. — Ez anyai szeretetnek végre áldozatja is lett; mert leánya betegségét megtudván, oda hagyá a' fővárost, 's leánya beteg ágyához sieté, hol maga feláldozásával éjjel 's nappal ápolgatá forrón szeretett gyermekét, és a' nagy erőtetés következtében makacs hideglelés lépé-meg, melly erőt véve elgyengült testén 1696. eszt. télhó 14-kén élete 70-dik évében őt az élők sorából kiragadá.

(Vége következik.)